

Nieuwe coalities voor de wijk

Gemeenten en Rijk schouder aan schouder in aanpak structurele problemen aandachtswijken

Samen werken aan weerbare wijken waarin je je prettig voelt zowel thuis als op straat, op jezelf of met elkaar. Dat is wat het Rijk en gemeenten zich ten doel hebben gesteld bij de aanpak van de hardnekkige problemen in wijken.

Aandachtswijken kennen veelal een geconcentreerde aanwezigheid van veel maatschappelijke problemen op terreinen van veiligheid, leefbaarheid, uitsluiting, schooluitval, werkloosheid en gezondheid. Juist in deze wijken is het risico van verder afglijden en verloedering het grootst.

Gemeenten doen al veel, maar stuiten keer op keer op regels en conventies waardoor het structureel oplossen van de complexe vraagstukken uitblijft. Knopen doorhakken is nodig en dat kan, door samen te werken met creativiteit durf en dwars door bestaande structuren en standaard werkwijzen heen. Dat is wat het project Nieuwe coalities voor de wijk voor ogen heeft. Deze aanpak moet symbool staan voor goede bestuurlijke samenwerking en het vertrouwen van de rijksoverheid in de slagkracht van het lokaal bestuur.

Verkokering

Beslissingen die de leefbaarheid in wijken raken, worden op veel verschillende niveaus en door verschillende partijen genomen. Met de beste intenties werken partijen daardoor soms langs elkaar heen of zelfs tegen elkaar in. Dit kan verstrekende gevolgen hebben voor de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken.

Het verschil maken!

In het project 'Nieuwe coalities voor de wijk' hebben lokale partijen samen met het Rijk, 13 aandachtswijken gekozen, waarin nieuwe coalities gestalte krijgen. Coalities die gezamenlijk kunnen komen tot aanpakken die niet hun oorsprong hebben in de logica van instituties maar die met inspiratie, energie en resultaatgerichtheid op zoek gaan naar aanpakken die werken. Centrale vraag in de zoektocht van deze nieuwe coalities is: Wat maakt het verschil? Kernwoorden in deze zoektocht zijn: ontokerde aanpak, van klein naar groot, kabinetsbreed, tempo, impact op de werkwijze van de overheid, nieuwe samenwerkingsverbanden die verandering brengen, Gebruik maken van elkaars expertise en netwerken, concrete resultaten.

Wat is de aanpak?

Voor elk van de 13 wijken zijn adoptieteams samengesteld. Deze adoptieteams bestaan uit een wethouder van de gemeente waarin de wijk ligt, een directeur-generaal (met uitzondering van Defensie en Buitenlandse zaken zijn alle departementen betrokken) en een onafhankelijk deskundige (waaronder Ad Scheepbouwer en Hans de Boer en André van Es). Daarnaast is aan elke wijk een bewindspersoon gekoppeld.

De leden van de adoptieteams zetten zich in op het bereiken van concrete resultaten op 1 mei 2007 door:

- Het inzetten van hun netwerken om nieuwe partners te laten aansluiten bij de 'nieuwe coalitie'.
- Het inbrengen van hun deskundigheid, zicht geven op concrete zaken die 'het verschil kunnen maken'.
- Inspiratie en energie geven aan het zoekproces naar 'Wat het verschil maakt'.
- Meedenken om obstakels als knellende regelgeving, institutionele kaders te overwinnen.

Wat zijn de doelen van het project?

Het project 'nieuwe coalities voor de wijk' heeft de volgende doelen:

- Concrete oplossingen voor wijken.
We willen op wijkniveau doorbraken realiseren in het oplossen in het urgente problemen.
- Impuls aan beleidsontwikkeling.
We willen een impuls gegeven aan beleidsontwikkeling in het oplossen van urgente maatschappelijke problemen. In de 13 projecten leren we hoe problemen het best kunnen worden aangepakt, krijgen we zicht op succes- en faalfactoren. De 'succesformules' die we door het project 'nieuwe coalities voor de wijk' op het spoor komen toepassen in andere wijken in Nederland. Het project zelf stopt op 1 mei volgend jaar maar met doorvertaling naar het reguliere beleid heeft het dus ook zijn doorwerking na die tijd in andere wijken in Nederland!
- Impuls aan betere manier.
We willen een impuls geven aan een betere manier van werken binnen de overheid (zie project Andere Overheid). In de aanpak van maatschappelijke problemen zijn veel verschillende partijen betrokken. Overheden, maatschappelijke partijen, bedrijven en niet te vergeten burgers zelf. Uit dit project willen we lessen trekken over nieuwe en betere samenwerkingsverbanden tussen overheid, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers, betere samenwerking tussen de verschillende overheidslagen en tussen departementen.

13 projecten in 11 gemeenten:

- Amsterdam Westelijke Tuinsteden
- Rotterdam Rotterdam Zuid
- Den Haag Den Haag Zuidwest
- Utrecht Overvecht
- Haarlem Slachthuisbuurt
- Den Helder Nieuw Den Helder
- Zaanstad Poelenburg
- Hengelo Berflo Es
- Deventer Rivierenwijk
- Emmen Emmen – revisited (Angelslo Emmerhout en Barg)
- Heerlen Meezenbroek Schaesbergerveld
- Palemig

De wijken

Hieronder volgt een toelichting op de 13 deelprojecten binnen het project 'nieuwe coalities voor de wijk'.

Wijk: Amsterdam Nieuw West

Thema: Economisch meedoen van Jongeren

Korte schets van de problematiek in Amsterdam Nieuw West

In Amsterdam Nieuw West is een grootscheepse stedelijke vernieuwingsoperatie gaande. Uit een tussentijdse evaluatie is gebleken dat in fysiek opzicht deze operatie goed verloopt maar tegelijkertijd moeten we constateren dat het met de mensen in Nieuw West niet beter gaat. Veel jongeren zijn werkeloos.

Speerpunten

De volgende drie speerpunten zijn door het adoptieteam vastgesteld:

- Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.
- Stimulering van lokaal ondernemerschap.
- Verbeteren van de doorstroming van vmbo en mbo.

Het adoptieteam

Het adoptieteam bestaat uit de volgende personen:

- De heer T. (Tjeerd) Herrema, wethouder Verkeer, Vervoer en Infrastructuur, Dienstverlening, Volkshuisvesting en Monumenten en Archeologie
- De heer J.A. (Jan) van den Bos, directoraat generaal arbeidsmarktbeleid en bijstand, Ministerie van SZW
- De heer A.J. (Ad) Scheepbouwer, Voorzitter van de Raad van Bestuur KPN

De adoptieminister is de heer A. (Atzo) Nicolaï minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties.

Aanpak en beoogde resultaten per 1 mei 2007

Verbeteren van de doorstroming van vmbo en mbo.

In het kalenderjaar dat een jongere eindexamen doet van het vmbo ontvangt de jongere intensieve begeleiding. Gedurende januari tot december zijn er gesprekken met een begeleider binnen de vmbo-school (ook gedurende de vakantieperiode) en zullen ook huisbezoeken worden afgelegd. Wanneer de vmbo-leerling uiteindelijk op het Regionaal Opleidingen Centrum (ROC) zit

zal deze regelmatig een dagdeel terugkomen naar de oude vmbo-school om te bespreken hoe het gaat. Deze aanpak zal worden gestart op één of een klein aantal 'moeilijke' scholen. Bij goede resultaten wordt de aanpak ook geïntroduceerd in andere scholen.

Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Er wordt een transferpunt opgezet. In dit transferpunt worden jongeren getest op hun kennis en vaardigheden. Wanneer jongeren voldoen aan de kwalificaties die de bedrijven zoeken, verplichten de bedrijven zich om deze jongeren in dienst te nemen. De ROC's, RWI (Raad voor Werk en Inkomen), DWI (Dienst Werk en Inkomen) en bedrijven zetten gezamenlijk een transferpunt op.

Stimulering van lokaal ondernemerschap.

Binnen Nieuw West zijn er zeker mensen met een ondernemersmentaliteit. Om het ondernemerschap te stimuleren heeft het adoptieteam de gedachte om een prijsvraag uit te schrijven. De leden van het adoptieteam selecteren ongeveer vijf van de meest kansrijke ideeën. Om de kansen op succes te vergroten krijgen deze ondernemers gedurende drie jaar begeleiding.

Wijk: Overtoomse Veld in Amsterdam

Thema: drie basisscholen ontwikkelen tot Community Centres

Korte schets van de problematiek in de wijk Overtoomse Veld
Overtoomse Veld behoort tot één van de naoorlogse buurten waar verschillende problemen samenkomen en cumuleren. De wijk Overtoomse Veld ligt in stadsdeel Slotervaart in Amsterdam-West en is een stedelijk vernieuwingsgebied. Er wonen 10.000 mensen in de wijk. Bijna 72% van de bewoners is van niet-Nederlandse afkomst. Er is in de wijk een grote stedelijke vernieuwingsopgave.

Doelstelling

De drie basisscholen in Overtoomse Veld: de Ru Paré school, de professor Einsteinschool en de Huizingaschool ontwikkelen zich tot zogenaamde Community Centres. Doelstelling van het initiatief in het kader van 'nieuwe coalities in de wijk' is de komst van het Community Centre te versnellen. Een Community Centre is een plek waar naast onderwijs ook andere activiteiten worden aangeboden. De school is een natuurlijke ontmoetingsplek voor kinderen en hun ouders. Door een verbreding van de activiteiten voor de kinderen en hun ouders naar kunst, cultuur en sport, wordt hun maatschappelijke participatie vergroot en daarmee het vermogen om effectief een bijdrage te leveren aan de toename van de kansen van kinderen en een versterking van de maatschappelijke positie van hun ouders. Daarnaast worden activiteiten ontwikkeld door instellingen als jeugdzorg, maatschappelijk werk, schoolmaatschappelijk werk, sociaal juridische hulpverlening (bijvoorbeeld formulierenhulp), gezondheidszorg, politie en justitie, en leerplichtambtenaren.

Het adoptieteam

Het adoptieteam bestaat uit de volgende personen:

- De heer A. (Ahmed) Marcouch, Stadsdeelvoorzitter Slotervaart
- Mevrouw A.W.H. (Annet) Bertram, DG Wonen, Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)
- De heer S.R.A. (Steven) van Eijck, Operatie Jong Adoptie minister is de heer G. (Gerrit) Zalm minister van Financiën.

Aanpak en beoogde resultaten

- 2 november: workshop
- 2 november tot 1 mei, oplossen van belemmeringen bij de totstandkoming van de ontwikkeling naar Community Centres.
- 1 mei 2007, de resultaten die de ouders, leerlingen, docenten, schoolleiding, overheidsorganisaties, bedrijven en de leden van het adoptieteam met elkaar hebben geboekt worden gevierd met een barbecue.

Wijk: Nieuw Den Helder in Den Helder **Thema: Integratie in de wijk Nieuw Den Helder**

Korte schets van de problematiek in Den Helder, Nieuw Den Helder

De wijk Nieuw Den Helder kent een negatieve spiraal ten gevolge van een cumulatie aan problemen, op het gebied van wonen, integratie (van met name de Antilliaans/Arubaanse bevolkingsgroep) en overlast (dealen, harde muziek en auto-overlast, het zogenaamde "gummen"). Wegtrekkende bewoners lieten hun huizen achter aan personen met een laag besteedbaar inkomen, waarvan veel probleemhuishoudens zijn: opvoedingsproblemen, onvoldoende scholing en integratie, werkloosheid, en problemen met overcreditering (schulden). Uiteindelijk verviel Nieuw Den Helder tot een wijk met weinig sociale cohesie, slechte vooruitzichten met overlast en verpaupering.

Speerpunten

Den Helder is in de wijk gestart met stedelijke vernieuwing, met apart beleid voor de Antilliaanse & Arubaanse gemeenschap. Knelpunten daarin zijn: 1. er is onvoldoende centrale coördinatie binnen de gemeente; 2. er is behoefte aan één interdepartementaal aanspreekpunt om problemen integraal aan te kunnen pakken; 3. er is onvoldoende kennisborging geweest vanuit projecten naar de bestaande basisvoorzieningen.

Het adoptieteam

Het adoptieteam van Den Helder bestaat uit:

- Mevrouw G.H. (Geke) Faber (waarnemend burgermeester den Helder)
- De heer R.K. (Rob) Visser, DG Internationale Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken van Justitie.
- De heer S. (Sadik) Harchaoui (directeur Forum, Instituut Multiculturele Ontwikkeling)

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), dhr. J.W. (Johan) Remkes, is de adoptieminister.

Aanpak en beoogde resultaten per 1 mei 2007

Den Helder vraagt het Rijk om beleidsmatige ondersteuning voor het realiseren van een gecoördineerde interdepartementale aanpak en om financiële ondersteuning voor het optuigen van de gemeentelijke regierol en het implementeren van opgebouwde methodieken in bestaande basisvoorzieningen. De aanpak van het adoptieteam zal in eerste instantie gericht zijn op het scherper krijgen van de precieze vraagstelling, los van extra middelen (daarin voorziet dit traject niet).

Wijk: Zuidwest in Den Haag

Korte schets van de problematiek in Den Haag Zuidwest
Het is een naoorlogse wijk met 32.000 woningen en 65.000 inwoners. De afgelopen decennia heeft een omvangrijke uitstroom van kansrijken en een instroom van kansarme bevolking plaatsgevonden. De wijk is in een neerwaartse spiraal terecht gekomen.

Speerpunten

De gemeente Den Haag heeft de volgende speerpunten aangegeven:

- Nieuwe onderwijsimpulsen in de wijk.
- Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing.
- Bevorderen van ontmoetingen in de wijk.

Het adoptieteam

Het adoptieteam voor Den Haag Zuidwest bestaat uit de volgende personen:

- De heer R. (Rabin) Baldewsingh (wethouder Burgerschap, Deconcentratie, Leefbaarheid en Media en stadsdeelwethouder voor stadsdeel Escamp),
- Mevrouw D. (Dineke) Mulock Houwer (directeur-generaal ministerie van Justitie)
- De heer H. (Hans) de Boer (Taskforce Jeugdwerkloosheid)

De adoptieminister is mevrouw M.C.F. (Rita) Verdonk, minister voor Vreemdelingenbeleid en Integratie (V&I).

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Het adoptieteam is nog in beraad over de precieze resultaten die moeten worden behaald. Hieronder wordt een schets gegeven van mogelijkheden.

Nieuwe onderwijsimpulsen in de wijk

Per 1 mei 2007 is er een intentieovereenkomst tussen gemeente, Rijk en andere partijen die leiden tot vestiging van voortgezet onderwijs op hoger niveau in Zuidwest. Mogelijk kunnen de kansen die er liggen om een hoogwaardig sport- en onderwijscluster te ontwikkelen worden benut.

Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing

Er zijn structurele maatregelen getroffen om de administratieve lasten die nu gepaard gaan met stedelijke vernieuwing te verminderen.

Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

De voorzieningeninfrastructuur in Den Haag Zuidwest wordt versterkt door een intelligente afstemming en combinaties van bestaande functies.

Aanpak

- Stap 1: Het in kaart brengen van de precieze problemen.
- Stap 2: Inventariseren van oplossingsrichtingen.
- Stap 3: Keuze voor oplossingsrichting door het adoptieteam.
- Stap 4: Realisatie van de gekozen oplossingsrichting door het adoptieteam.

Wijk: Rivierenwijk in Deventer

Thema: Infrastructuur

Korte schets van de problematiek in de Rivierenwijk in Deventer

De Rivierenwijk scoort slecht ten opzichte van het stedelijke gemiddelde op vele fronten. Daarom is herstructurering van de Rivierenwijk noodzakelijk, zowel in sociale, fysiek als economische zin. In de Rivierenwijk worden ca. 500 woningen gesloopt. Voor de gesloopte woningen worden ca. 700 woningen in verschillende type en prijsklassen teruggebouwd.

Speerpunten van de aanpak

De uitvoering van de herstructurering van de Rivierenwijk staat onder druk door 1. de mogelijke aanleg van spoorweg pal langs de wijk en 2. reconstructie van de Amstellaan (dwars door de Rivierenwijk). Deze twee zaken zijn benoemd als speerpunten in het kader van 'nieuwe coalities voor de wijk'. De problematiek rond het spoor is verreweg het meest prangend. Dit probleem is het meest complex en de onzekerheden die spelen hebben de grootste consequenties.

Het adoptieteam

Het adoptieteam van Deventer, Rivierenwijk bestaat uit de volgende personen:

- Mevrouw I.R. (Ina) Adema, wethouder gemeente Deventer, portefeuille: ruimtelijke ordening, volkshuisvestingsbeleid, herstructurering, onderwijs, jeugd- en kinderbeleid, Wijkwethouder wijk 2: Zandweerd-Zuid / Voorstad
- De heer G. (Gerrit) Berkelder, wethouder gemeente Deventer, portefeuille: beheer openbare ruimte, verkeer en vervoer, milieu, kunst en cultuur, sport, wijkwethouder wijk 4: Zandweerd-Noord/ Keizerslanden
- De heer S. (Siebe) Riedstra, DG Personenvervoer, Ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W)
- De heer P.O. (Pim) Vermeulen, voorzitter Raad van Bestuur BNG

De adoptieminister is C.P (Cees) Veerman, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

De bestaande problemen en onduidelijkheden rond het 3e spoor en de Amstellaan worden opgelost en de herstructurering van de Rivierenwijk kan tijdig worden afgerond.

Aanpak

- Stap 1: Het in kaart brengen van de precieze problemen.
- Stap 2: Inventariseren van oplossingsrichtingen.
- Stap 3: Keuze voor oplossingsrichting door het adoptieteam.
- Stap 4: Realisatie van de gekozen oplossingsrichting door het adoptieteam.

Wijk: EMMEN

Thema: Jongeren

Korte schets van de problematiek in Emmen

Emmen- vooral in de Emmen-revisited wijken (Angelslo, Emmerhout en Bargeres) heeft al jaren te maken met veel problemen op sociaal-economisch gebied en met jeugdproblematiek. Vroegtijdige schoolverlaters, weinig voorzieningen voor de jeugd, forse jeugdwerkloosheid, jeugdcriminaliteit, te weinig ontmoetingsmogelijkheden.

Speerpunten

- Creëren van een grotere betrokkenheid van de jongeren bij hun wijk.
- Jongeren laten zien wat ze zelf kunnen.
- Opleidingsniveau van jongeren verhogen (minimaal startkwalificatie) en betere aansluiting opleiding-arbeidsmarkt.

Het adoptieteam

- Mevrouw M. (Mariet) Thalens-Kolker, PvdA wethouder
- De heer A. (André) van der Zande, Directeur Generaal Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- De heer P. (Peter) Nijkamp, hoogleraar en directeur NWO, Adoptiebewindspersoon is mevrouw K. (Karien) van Gennip, Staatssecretaris EZ

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

De aanpak zal zich richten op een zogenaamde 'ketenaanpak'; waarbij onderwijs, zorg en werk voor jongeren beter op elkaar aansluiten.

Aanpak

Er zijn een viertal actiepunten benoemd:

- Betere koppeling tussen zorg/onderwijs enerzijds en de voorzieningen op het terrein van sociale zaken (op wijkbureaus) anderzijds. Daar waar privacywetgeving dit bemoeilijkt, hierover knopen doorhakken.
- De mismatch bij 16-18-jarigen tussen opleiding en werk verkleinen. Hierin onder andere samenwerkingsverbanden met het MKB/bedrijven zoeken, voorlichting op scholen geven en jongeren zelf betrekken.
- Financiering voor projecten om de mismatch te verkleinen, is lastig voor de categorie 16-18-jarig, omdat die net tussen allerlei regelingen invallen. Hier oplossingen voor vinden.
- Bij plaatsing van kinderen in een schakelklas in het basisonderwijs worden ze aldaar ingeschreven en bij de gewone school uitgeschreven. Dat kost die school budget en is slecht uit te leggen aan de ouders. Probleem nader onderzoeken en eventueel oplossingen implementeren.

Wijk: Slachthuisbuurt in Haarlem Thema Sociaal-economisch-ruimtelijk

Korte schets van de problematiek in Haarlem Slachthuisbuurt

De Slachthuisbuurt ligt centraal in Haarlem, net buiten het stadscentrum. Het is een oude arbeidersbuurt met een kleinschalig karakter, in latere perioden vaak uitgebreid met kleine nieuwbouwprojecten en vernieuwd door sloop en inbreiding. De Slachthuisbuurt bestaat uit krap 3.000 woningen, waarvan 85% in bezit is van de corporaties. Het aandeel eengezinswoningen bedraagt 60%. In 2004 telde de Slachthuisbuurt 5.769 inwoners, in de buurt is in de afgelopen twee decennia met name de jongere bevolking weggetrokken, met als gevolg dat de bevolking in de Slachthuisbuurt sterk vergrijsd is (aandeel 65-plussers van 18%). De Slachthuisbuurt telt relatief veel allochtonen, ruim 28% van de bevolking is van allochtone afkomst, waarvan veel van Turkse herkomst. Het inkomensniveau in de buurt is laag (18,9% lager dan het Haarlemse gemiddelde), bovendien duidt het hoge werkloosheidspercentage en het hoge percentage bijstandsontvangers op een lage maatschappelijke positie.

Speerpunten

1. Omvorming tot kraamkamer van de Haarlemse woningmarkt, door met name sociale maatregelen.
2. Doorontwikkeling naar gemengd stedelijk milieu (aanpak bedrijventerrein, herinrichting openbare ruimte, samen met bewoners herstructureren).

Het adoptieteam

Het adoptieteam van Haarlem bestaat uit:

- Mevrouw H. (Hilda) van der Molen (wethouder voor onder andere Sociale Zaken en Welzijn)
- De heer E.J. (Bert) de Vries, plv. DG Ruimtelijk Ondernemen en Innovatie van EZ.
- Mevrouw drs. C.P. (Ella) Vogelaar, adviseur, tevens voorzitter van de branche-organisatie voor reïntegratiebedrijven BOABOREA.

De minister van Verkeer en Waterstaat, drs. K.M.P (Karla) Peijs, is de adoptieminister.

Aanpak en beoogde resultaten per 1 mei 2007

De doelstellingen zijn:

1. De aanpak van de sociale problematiek: integratie, sociale cohesie en de identiteit van de buurt vraagt een onorthodoxe aanpak. De financiering van projecten hierbij, wordt bemoeilijkt door de verkokering binnen de pijlers van het Grotsetedenbeleid. Probleem nader onderzoeken en een oplossing implementeren.

2. De Slachthuisbuurt kent een hoog percentage WAO'ers (15 a 20%). Een aanpak van deze problematiek vraagt om verregaande samenwerking tussen diverse instanties. Het herkeuringstraject moet beter begeleid worden en erna moet een werktoeleidings-traject in werking worden gezet. Gemeente, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en het Ministerie van SZW moeten hierover afspraken maken.
3. Na herstructurering wordt het minimum aantal leerlingen nodig om een school te stichten, niet meteen gehaald, dat heeft even tijd nodig. Gemeente wil een afspraak met OCW hierover.
4. De afspraken over ISV-geld (Investeringsbudget stedelijke vernieuwing) met het rijk gaan tot 2010, terwijl de plannen voor de Slachthuisbuurt tot 2012 lopen. Om afspraken met corporaties te kunnen maken, is duidelijkheid nodig over de situatie na 2010.
5. In de herstructureringsopgave zit een reconstructie van een weg, die in verband met geluidshinder zo veelomvattend is, dat het een ernstige financiële belasting voor het project betekent. Hiervoor wil de gemeente met het Rijk een oplossing zoeken.
6. In de herstructureringsopgave zit een reconstructie van een park, die in verband met milieuwetgeving zo veelomvattend is, dat het een ernstige financiële belasting voor het project betekent. Hiervoor wil de gemeente met het Rijk een oplossing zoeken.

HEERLEN, Meezenbroek – Schaesbergerveld – Palemig

Korte schets van de problematiek in Heerlen

Heerlen heeft als een van de eerste gemeenten in Nederland met een uitgebreide herstructureringsopgave te maken die direct verband houdt met krimp / vergrijzing. Voor het stadsdeel Meezenbroek – Schaesbergerveld – Palemig (MSP) komen deze opgaven nu aan bod. Voor het subcentrum Hoensbroek spelen sociale opgaven op het gebied van werkgelegenheid en sociale cohesie.

Speerpunten van de aanpak

- Corporaties op één lijn krijgen betreffende de voorziene krimp.
- Nieuwe coalities scheppen in Hoensbroek tussen onder andere woningstichting Woonpunt, scholen, de gemeente.
- In MSP financieringsmechanismen ontwikkelen voor herstructurering enerzijds, en overeenkomst sluiten met het Bisdome vanwege een voor het gebied cruciale kerk anderzijds (omvormen tot maatschappelijke instelling).

Adoptieteam

Het adoptieteam bestaat uit:

- De heer L. (Lex) Smeets, PvdA wethouder Ruimtelijke Ordening en Stadsontwikkeling
- De heer D. (Dick) Schoof, Directeur Generaal Veiligheid, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- De heer B. (Berend) van Voorst tot Voorst, voormalig Gouverneur van Limburg

Adoptie bewindspersoon is mevrouw M. (Maria) van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW).

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Heerlen heeft tot dusver vooral op de inhoudelijke knelpunten gefocust. De volgende stap is om duidelijk neer te zetten waar de burgers in mei vorderingen kunnen verwachten.

Aanpak

- Stap 1: Het in kaart brengen van de precieze problemen.
- Stap 2: Inventariseren van oplossingsrichtingen.
- Stap 3: Keuze voor oplossingsrichting door het adoptieteam.
- Stap 4: Realisatie van de gekozen oplossingsrichting door het adoptieteam.

Wijk: Berflo Es in Hengelo

Thema: Publiek Private Samenwerking voor een Leefbaar Berflo Es

Korte schets van de problematiek in Berflo Es in Hengelo

De Berflo Es is één van de 56 aandachtswijken die in heel Nederland zijn aangewezen in het kader van het Grotestedenbeleid. In de wijk wonen ongeveer 8000 mensen waarvan 1000 mensen met een uitkering. In juli 2005 heeft de gemeente Berflo Es het stuk 'De sociale verbouwing, visie op de sociale infrastructuur Berflo Es 2015' gepubliceerd. In dit document zijn de sociale wensen en ambities voor de wijk verwoord, en wordt een verband gelegd tussen de sociale leefbaarheid en fysieke karakteristieken van de wijk. De Berflo Es gaat de komende jaren flink op de schop. Er wordt grootschalige nieuwbouw en renovatie gepleegd en daarnaast worden woningen gesloopt. De gemeente Hengelo heeft een bijzondere coalitie gevormd met FC Twente. FC Twente investeert samen met andere partners in de wijk Berflo Es. Dit initiatief is in 2004 van start gegaan en kent al verscheidene succesverhalen. De keuze om sport en FC Twente te benutten voor verbetering van de leefbaarheid lijkt voor Hengelo voor de hand te liggen. In de wijk ligt een prachtig sportcomplex, het Fanny Blankers Koenstadion en heeft FC Twente haar trainingsaccommodatie in de wijk.

Doelstelling

Het adoptieteam zet zich in om publiek private samenwerkingscontracten te sluiten met bedrijven, waardoor de leefbaarheid van Berflo Es optimaal wordt gestimuleerd. Partijen met wie het adoptieteam samenwerkingscontracten zou willen sluiten zijn onder meer: FC Twente, woning-corporaties, winkeliers in Berflo Es en zorgaanbieders.

Het adoptieteam

Het adoptieteam van Hengelo, Berflo Es bestaat uit de volgende personen:

- De heer H. (Hans) Kok, wethouder gemeente Hengelo. Portefeuilles: volkshuisvesting, stedelijke vernieuwing, verkeer en vervoer, projectwethouder Stationsomgeving (Centraal Station van Twente/Hart van Zuid/Huis voor Europa/World Trade Center), Stadsdeelwethouder Zuid
- De heer L.A.M. (Léon) van Halder, directeur-generaal Koninkrijksrelaties en Bestuur, Ministerie BZK

- De heer R. (Ralph) Pans, voorzitter van de directieraad van de Vereniging van Nederlandse Gemeente (VNG).
Adoptie bewindspersoon is mevrouw C. (Clémence) Ross van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Op 1 mei is er een vraaggericht herstructureringsplan en zijn er publiek-private samenwerkingsovereenkomsten gesloten. Dit om de leefbaarheid in Berflo Es te vergroten.

Aanpak

- Stap 1: Het inventariseren van partners om een samenwerkingsverband mee te sluiten en het duidelijk omschrijven van de rol die zij kunnen spelen in het verbeteren van de leefbaarheid in Berflo Es.
- Stap 2: Inventariseren van de belemmeringen die er spelen om met deze partners samenwerkingsverbanden te sluiten.
- Stap 3: Het wegnemen van deze belemmeringen door het adoptieteam.
- Stap 4: Ondertekening van een publiek-private samenwerkingsovereenkomst.

Wijk: Rotterdam, Pact op Zuid

Thema: particuliere woningvoorraad

Korte schets van de problematiek in Rotterdam Zuid

- Bewoners zijn ontevreden, Zuid heeft een imagoprobleem.
- Er is te weinig identiteit. Gevolg: vertrek van middeninkomens.
- Hoge werkloosheid / lage opleiding.
- Zuid verkeert 'op de grens'.

Speerpunten van de aanpak

De particuliere woningvoorraad in Rotterdam is sterk onder de maat. De kwaliteit (onderhouds- en woontechnisch) voldoet niet en het aanbod is niet gevarieerd genoeg. De wijken hebben te weinig eigen identiteit.

Wie zijn er bij betrokken

Het adoptieteam bestaat uit de volgende personen:

- De heer R. (Rob) Kerstens, Directeur Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs, OCW
- De heer D. (Doekle) Terpstra, Voorzitter hbo-raad
- De heer D. (Dominic) Schrijer, PvdA wethouder Werk, Sociale Zaken en Grotestedenbeleid

Adoptiebewindspersoon PM

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

- Wettelijke mogelijkheden creëren om goed beheer door Verenigingen van Eigenaren te bevorderen.
- Goede (juridische) regelingen treffen voor de financiering van achterstallig onderhoud en reservering voor toekomstig onderhoud door Verenigingen van Eigenaren.
- Extra wettelijke instrumenten creëren voor het voorkomen van malafide praktijken, zoals huisjesmelken, illegale logementen en hennepkwekerijen.
- Bevorderen van samenwerking van betrokken partijen om het woningaanbod gevarieerder te maken (bijvoorbeeld door samenvoeging van bestaande woningen). Aandachtspunten daarbij zijn ook de inrichting van de buitenruimte, voorzieningen en waterberging.

Wijk: Rotterdam, Pact op Zuid

Thema jeugd, onderwijs en opvoeding

Speerpunten van de aanpak

Voortijdig schoolverlaten vormt in Rotterdam-Zuid – meer dan elders – een probleem. Het gevolg is een hoge jeugdwerkloosheid.

Wie zijn er bij betrokken

Het adoptieteam bestaat uit de volgende personen:

- De heer L. (Leonard) Geluk, CDA wethouder Jeugd, Gezin en Onderwijs
- De heer R. (Rob) Kerstens, Directeur Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs, OCW
- De heer S. (Steven) van Eijck, Commissaris jeugd en jongerenbeleid

Adoptiebewindspersoon is De heer B. (Bruno) Bruins van het Ministerie van OCW

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

- Voorkomen voortijdig schoolverlaten door het uitgangspunt wettelijk vast te leggen dat jongeren van 18-23 jaar óf naar school gaan, óf werken.
- Opzetten van centra voor jeugd en gezin (JONG XL), waarbij jongeren en gezinnen ondersteuning krijgen. Het team wil dat partijen die bij indicatiestelling en financiering betrokken zijn, beter samenwerken. De relatie met onder andere huisartsen, consultatiebureau, onderwijs, woningcorporaties en opvoedingsondersteuners zal daarbij aan de orde komen. Het team brengt de belemmeringen in kaart die het vroegtijdig uitwisselen van gegevens onmogelijk maken.
- Opsporen van de (juridische) belemmeringen voor het ontwikkelen van de brede school in Rotterdam-Zuid. Hiervoor wordt de Kindercampus Pendrecht als voorbeeld genomen.

Wijk: Overvecht in Utrecht

Thema: Sociaal-economische impulsen en zorgen voor een gevarieerd aanbod van woningen

Korte schets van de problematiek in Utrecht Overvecht

De wijk Overvecht heeft de zwakste sociaal-economische positie van Utrecht. De demografische samenstellingen van de wijk Overvecht is in één decennium sterk veranderd. Het aandeel 55-plusser is sterk gedaald ten opzichte van het Utrechts gemiddelde en het aandeel jongeren is sterk toegenomen. Het aantal van mensen met een niet-westerse etniciteit is eveneens sterk toegenomen. Daarnaast is er een sterke toename van eenoudergezinnen waarneembaar. Instromende gezinnen zijn veelal laag tot zeer laag opgeleid (meer dan 40% van de wijk is nu laag opgeleid). Overvecht kent ook het hoogste percentage huishoudens met een laag inkomen van Utrecht en het opleidingsniveau is scherp gedaald. Bovendien kent de wijk het hoogste percentage (langdurig) werkzoekenden en mensen met een uitkering binnen Utrecht en scoort ze het slechtst van alle Utrechtse wijken op het gebied van sociale contacten en armoede (23% van de 0- tot 19-jarigen groeit op in een bijstandsgezin, tegen 12% voor heel Utrecht). Er zijn veel gezondheidsproblemen, er is veel eenzaamheid en er zijn veel eenoudergezinnen.

Speerpunten

1. Jeugd perspectief bieden door in te zetten op werk.
2. Zorgen voor een gevarieerd woningaanbod: aanpak van de hoogbouw.

Het adoptieteam

Het adoptieteam van Utrecht bestaat uit:

- Mevrouw drs. R. (Rinda) den Besten (wethouder voor onder andere de wijk Overvecht)
- Mevrouw mr. drs. A.W.H. (Annet) Bertram, DG Wonen van VROM
- De heer dr. P. (Pieter) Winsemius

De minister Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer mr. A.J. (Aart Jan) de Geus, is de adoptieminister.

Aanpak en beoogde resultaten per 1 mei 2007

Ad Speerpunt 1. Jeugd perspectief bieden:

De afgelopen jaren is vooral geïnvesteerd in de "zachte" kant als het gaat om betrekken van jongeren bij de samenleving.

Het gaat er nu om de harde kant dat wil zeggen werk te organiseren.

- a) Nieuwe onderneming aantrekken waar 60 jongeren aan de slag kunnen.
- b) Werkhotel realiseren (mix van wonen, leren en werken).
- c) 10 leerwerkbanen realiseren.
- d) Activiteitenwinkel (leerlingen vmbo en ROC bieden diensten aan in wijk).

Ad Speerpunt 2. Zorgen voor een gevarieerd woningaanbod: aanpak van de hoogbouw.

- a) Op korte termijn:
  - creëren van ontmoetingsplekken in de wijk;
  - schoolplein zo inrichten, dat het zowel voor kinderen tijdens schooltijd als erna door anderen gebruikt kan worden.
- b) Op lange termijn: gestagneerde plannen voor herstructurering forceren, met als te bereiken resultaten op 1 mei 2007:
  - onomkeerbaar besluit aanpak wijk 30/31 (eenzijdige woningvoorraad);
  - onomkeerbaar besluit aanpak de doorstroomproblematiek.

Wijk: Zaanstad, Poelenburg

Thema: Eerstelijns Gezondheidszorg en Integrale Jeugdzorg

Korte schets van de problematiek in Zaanstad Poelenburg

In Poelenburg wonen ruim 8000 mensen waarvan 57% tot niet-westers allochtone bevolkingsgroepen behoren (Zaanstad als geheel: 15%). Van de jongeren onder de 20 jaar is zelfs 73% van niet westers allochtone afkomst (Zaanstad als geheel: 23%). Poelenburg kent twee totaal verschillende buurten: één buurt met veel autochtone mensen met een relatief goed inkomen en opleidingsniveau en een tweede buurt met een nagenoeg volledige allochtone bevolking (grootste deel Turks) en een concentratie van problemen. 84 % van de woningen zijn huurwoningen, het gemiddeld besteedbaar inkomen is 10.300 Euro, de bewoners hebben een relatief slechte gezondheid en er zijn veel en grote opvoedingsproblemen.

Speerpunten van de aanpak

Zaanstad wil op drie gebieden iets bereiken namelijk:

1. Goede afspraken in de keten met betrekking tot preventieve zorg voor jeugd.
2. Erkenning van Poelenburg als achterstandswijk door College Tarieven Gezondheidszorg (CTG).
3. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en (re)integratie in het arbeidsproces.

Het adoptieteam

Het adoptieteam bestaat uit:

- De heer R. (Ronald) Ootjers, CDA wethouder Kunst en cultuur, Sport en recreatie, Beheer buitenruimte en wijkgericht werken, Zaandam Zuidoost. Wijkwethouder Poelenburg
- De heer M. (Marcel) van Gastel, Directeur Generaal Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Mevrouw A. (Andrée) van Es, voorzitter brancheorganisatie van de Geestelijke Gezondheid- en verslavingszorg (GGZ) Nederland

Adoptiebewindspersoon is de heer H. (Henk) van Hoof, Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Er zijn duidelijke speerpunten benoemd. Gezien de juridische context van de beoogde doelen zijn de concrete resultaten nog niet definitief benoemd.